

Erlegiño-askatasuna

Konzilioan

Joan Mari
Torrealday

Gai interesgarria da Erlegiño-askatasun au, dudarik ez. Ain zuzen, berari buruz artikulu asko azurmamitu dira, alde ta kontra. Ta mundu osoan eragipen andia egitera deitua dagola esateari ez deritxat guzurrea. Emendik urte batzuetara ikusiko dogu, ostantzean. Kondaira lekuko.

Askok bildur itzela deutse erlegiño-askatasunari. Bueno, jeneralean, edozein libertade be ez dabe begi onez ikusten. Orre-gaitik askatasun berbea entzuterakoan, susmo txarra artuten dabe askotan, ta "kontuz"! bildurti ta anker bat bota pentseu baiño len.

Ba, arrabia baiño pena ematen deuste geiago niri olakoak. Zer dala-ta ikusi bear dabez, ba, beti libertadearen arriskuak, alde txarrak? Oneentzat, bardin da libertadea ta libertinajea, batabestearen parean jartzen dabezen ezkeru pratikan. Kargutu barik bearbada. Mania bat da ia, kontixu, eurena. Zergatik, ba, berdetu euren kentza alperrik bada?

Formaziño ta Konzientziko arloa

Gaurrarte —ta gaur be oraindiño— bizitza, kristiñau bizitza, dana eginda, errez egitearren, emoten eutsen abadeak kristiñaueri. Guzurrea ete da moral lana eiotuta lez emoten eutsela sarriegi, (beti ez esatearren?) "Au ta au egin bear dozu kristiñau ona izateko; beste ori ezin daikezu egin. Ainbeste seme euki bear dozuz". Jo ta ke. Beti mugak, frontierak.

Ori egiteko ez dago deretxorik, gizon bakoitxak bere konzientziaren aurrean egin bear dau neurtze ori-ta. Abadeak egin bear dauana zera da, orreen konzientzi ori ondo ta zuzen formatu Ebanjelio giroan. Ta eurek, kristiñauak, ikusi daiela gero beren bizitzan zer ta zelan egin. Ori da gizona bear dan moduan errespetatzea.

Formaziño orreri erruak, gero kristiñauen eskuetan egin-kizunen bat euren ardurapean izten jakenean, orduan kontuak,

Esperientziari jaramon egitiñik 70 gotzaren partetik Joan Heenan gongotzaiak esan eban Konzilioan, len:

"Erlegiño askatasunak dakarzan bentajak, alde onak, okerraren propagandak ekar eikezan arriskuak ontzat euki leikezala egiten dabe. Gizonaren esperentziak erakusten deusku, erlegiño terrenoan Estaduaren esku-sartzea beti amaituten dala negargarri".

Ez noa ni emen askatasuna sedazkoa ta arriskubakoa danik esatera. Esan gura dodana, —ta diñotana— da, beste edozein tasunak lez daukozala askatasunak be arpegi bi, ez geiago ta ez gitxiago. Ago biko ezpata dala, ta onerako ala txarrerako erabilli leikena. Besterik barik.

Baiña dana dala, jente oneen bildurra ta sumo txarra nundik datorren ulertutea erreza da. Formaziño kontua da ezer baiño geiago ta printzipalki, nik uste.

Ikusi daigun apur bat:

begi-belarri geratuten ziran orduan, arrittuta, ez jekielako zer egin beragaz. Instrumentu ez-ezagun ta barri bat, —ustebari-koan—, eskuetan iminten deusuenan letxe. Ez dakizu nundik oratu be. Ta zeozer ikusterakoan, —badaezpadan be!—, arris- kurik ba ete daukon jatortzu lenen burura. Ba, kristiñau oneeri, beste orrenbeste. Askatasunari billura.

Ori bateko.

Azkatasunari bildur

Eta besteko, edozein libertadeari ikara ori badeutsoe, zer esanik ez Erlegiño-libertadeari deusenez. Neurritz gairidikoa da ori!

Erlegiño katolikoa da benetako bakarra, ta beste danak okerrak ta guzurti petral batzuk baiño ez dira! Kanpora orduan katolikoa ez-baiño beste guztiak, guzurrak ez dauko eskubi-derik-eta!!!

Aulan pentsetan dabe oneek. Pentsetan eta esaten.

Garbi: Egiari bagagokoz ondo pentseta dago. Ez ostera, gizonari beatuten badeutsagu.

Konzilioan be berba egin da Erlegiño-askatasuna dala ta ez dala. Ba dakizue ondotox be onezkeru. Eztabaida itzelak izan dira an be. Konzilioak, egin esan, ez dau berbarik egin oraindiño. Baiño Konzilioan, bai, berba egi nda.

Ikus daigun orain, begiratu arin batekin baiño ez bada be, zelan planteatuten dan gaur problema ori. Dakien artean, esan gura dot.

Aurrera jarraitu bear orduko esan bear dana da, Erlegiño-askatasunak ez daukala esan gura libre gareanik Jainkoa maite izateko eta gurtzeko, ala ez. Jainkoagan siñisteko ala ez egiteko ez gara libre. Kontuan euki ba oartxo au artikulo gutzirako, ta betirako.

Eztauke arrazoirik.

Joan XXIII arte **“tolerantzia”** berbea usetan zan asko katoliko etziranentzako. Alan pentsetan eben —ta dabe— orduko katolikoak, katoliko etziraneri buruz: “Oneek gizajoak okerpean dagoz koitxaduok... Eztauke bape arrazoirik. Baiña, tire, lastimie emoten deuste ta sufrittu egingo dotaz, ba...”

Paternalismoa be etxako falta berbakera oneri. Ta, gaiñera, katolikoetariko onenak ziran gero olan pentzetan ebenak... ze, “besteak” (eskoi aldekoak-edo), orreek persegidu be egiten ebezen-ta, kurtzea esku batean ta bestean ezpata ebelarik... (ezpata ala kurtzea ete eroien eskoian?)

Ta zergatik olan?

Orreek egiaren eskubideetan, deretxoe-tan, ta okerraren eskubiderik-ezean imin-ten ebezelako euren begiak.

Ta egia da. Guzurrak ta okerrak ez dauke eskubiderik. Egia bai, ta berak bakarrik, gaiñera.

Geiago oraindiño: Erlegiño katolikoa da bakarrik egiazkoa, egia bakarra. Ondo dago. Aipaturiko katoliko orreek arrazoa orduan, e?

Ez, ez diñot nik olakorik, Jainkoarren. (Baietza damotsenak ba dira).

Bein Joan XXIII azketiño esan dogun moduan ez-baiño beste era batera imin-ten da problemaren planteamentua.

Pertsonak beti errespetatu bear

Pertsonak, edozein gizonak, besterendu ta kendu eziñezko eskubide batzuen jabe

da. Orretariko bat, ain zuzen, zera da: Erlegiño-askatasuna. Ta orretara, okerrak eskubiderik ez daukolarik iñoiz, o-tera, **okerduna**, guzurrean dagoana, ori beti da deretxoen jabe berez.

Bestalde, gizona ezin leiteke indarrez iñoiz be beartu. Gizonaren barrua (pe-kataria ala zuzena, bardin) errespetatu egin bear da, Jainkoak berak errespetatu egiten dauan lez. Ain ze, gizon guz-tiak salbatu daitezala Jainkoak gogotik gura arren, gizonak, berak nai badau, in-fernuko sutara bota leike bere burua.

Giza-pertsonaren diñatadunari jaramon egitea da, gaiñera, olan obratzea. Bere antzeko egitean, Jainkoak gizonaren gi-zatasunean ezarri ebelako askatasun ori. diño Kushing kardenalak.

Orduan ze inportantzi dauko, ba, erlegiño katolikoak? Ez ete deutso bardin katoliko, edo protestante izan, edo budis-ta?

Ez, ez deutso bardin. Egiazko erlegi-ñoa, katolikoa da, ori bai. Ta danak dau-ke egia billateko obligaziñoa. Pontu on-tan Kontzilioak garbi imiñi dau obliga-zio orren **“obligaziñoa”**. Ta egia billatze ortan ekin bear dabe, goiz ta berandu. Baiña bakoitza alleatu bear da egia ori ikustera. Bitartean, gu ez gara iñor egia ori onartutera obligatzeko.

Egia ta okerra ez dira buztartzen

Bestetik, Kontzilioan garbi agertu da —Jaeger kardenalak esan eban atan be— erlegiño-askatasun au emotean, ez dirala, orraitio, egia ta okerra buztartzen, ez parean jartzen. Gizarte-libertadea da or eskatzen dana. Orretara, okerrean dagon

bategaz ondo konpontzen nazanean ta na-zalako, onek ez dau esan gura orren oke-rrak ta utsak nik onartuten dodazanik. Baiña egian ez dagoala-ta, pertsonaren eskubide danak ukatu orregaitzik orreri?

Ez dago ortarako arrazoirik or.

Ez gara indiferentismora biurtuten, ba, ori defenditutean.

Giza-pertsonaren eskubideen alde ga-goiz bakarrik.

“Askatasunerako eskubide au bearrez-koa da, derrigorra, ez gara bein da ba-rriz esaten aspertuko”, iñoan Kontzilioan Spellman kardenalak ikusmira oneri lo-turik.

Ta Kushing kardenalarena da beste esa-kizun au:

“Kargutu gaitzen erlegiño askatasuna negetan dan lekuan, ia beti ukatuten di-rala beste libertade guztiak be an. Eta Eleizak giza-eskubide guztiak defenditze-ko bestebearra dauka”.

Arrazoa onena, ze, libertade bat uka-tzetik berez dator beste libertadeak uka-tzea be, gizonaren aunditasuna —Jain-koak emondakoa— ez dalako onartuten.

Garbi ikusten dogu kondairari baga-gokoz.

Estaduak ezin beartu gaikez

Orain, beste problema bateri be lotu galkioz, gai au aittatu dogun ezkeru:

“Estaduak beartu ete gaikez erlegiño bat onartutera?”

Ikusi daigun **“Mit brenneuder Sorge”** enziklika ez-ezagunak —apropos— zer beizzen dauan:

“Fededunak bere fedeari berari jago-kozan moldekin bizi ta beteteko kendu-eziñezko eskubidearen jabe da. Fede orren obligaziño ta betetea kendu edo enbara-zua iminten deutsuen legeak, lege natura-laren kontra doaz”.

Ez. Estuadiari ez jagoko profesio erle-gioso bat egiazkoa dan ala ez dan epai-tzea. Ortan ez da maixu ta orregaitik ez dauka ortarako eskubiderik gizarteko al-kar-bizitarako oiñarri sakonen kontra joan ez daitekean arteño. Ez dau Esta-duaren terrenoa-ta...

Orregaitik, Estaduak ezin leike erle-giño oker bat, besterik barik, gizarteko kaltetzat artu, galeratzat jo, bere iritzia-ren arabera, ta gero oker ori persegidu. Ostera baiño, Estuadiari tokatzen jako pertsonaren eskubideak ta komunidadea-renak **“konziliatzea”**.

Estuadiari ez jagoko bere menpekoek Estuaduren beraren iritzira Jainkoa gur-tutera beartutea obligaziñoz.

Estuadiari bere menpekoek Jainkoa gur-tu aal daitela, ondoen, jagoko.